

Η Ελλάδα μοιάζει με βιβλιοθήκη. Στα πιο ψηλά ράφια βάζουμε τα πιο άχρηστα βιβλία. - Αθανάσιος Κανελλόπουλος

Κόσμος και..μη

Επιμέλεια **ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΗ**

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

**Ταξίδι στην μεγαλοπρεπή Ηπειρο:
Από το Σούλι στους Αγίους Σαράντα**

ALBANIA: ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ!

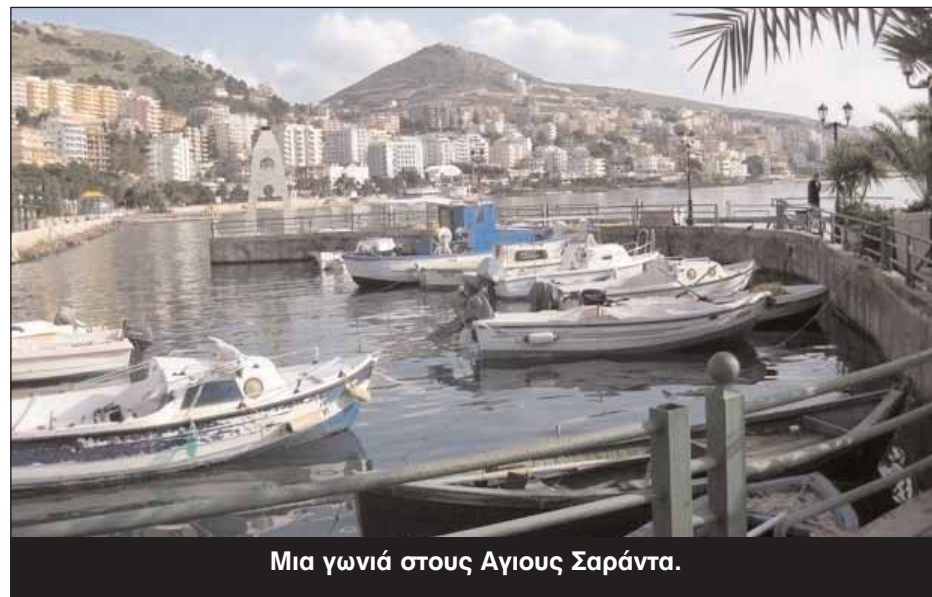
Ισως δεν θα έπρεπε να με αιφνιδιάσει το γεγονός, αλλά η διαπίστωση ότι τα Ελληνικά είναι η δεύτερη γλώσσα στην Αλβανία ήταν μια ευχάριστη έκπληξη. Δεν θα έπρεπε να εκπλαγώ γιατί χιλιάδες Αλβανοί εργάζονται στη χώρα μας και χιλιάδες άλλοι ταξιδεύουν καθημερινά στην Ελλάδα για κάθε λογής εμπορικές συναλλαγές που σύμφωνα με τους τελωνειακούς στα σύνορα δεν είναι πάντα νόμιμες. Γεγονός, πάντως, είναι πως οι πιο όμορφες στιγμές τού ταξιδιού μου στην πατρίδα ήταν οι απρογραμμάτιστες εκδρομές, όπως στους Αγίους Σαράντα.

Ο Γιώργος Γεωργιάδης, είναι ένας νέος, δραστήριος άνδρας με πληθωρική προσωπικότητα και πολλά ενδιαφέροντα, σύζυγος τής Σταματίας Κάλλη, με ρίζες στη Σελεύκεια τής Μικράς Ασίας, αλλά γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Νέα Σελεύκεια τής Θεσπρωτίας που έκτισαν οι πρόσφυγες πρόγονοί του. Όταν, λοιπόν, πρότεινε να επισκεφθούμε τους Αγίους Σαράντα, δέχτηκα με ενθουσιασμό την ευκαιρία να γνωρίσω τη βόρεια Ηπειρο και ήταν μια πραγματική εμπειρία.

Όταν φτάσαμε στα Αλβανικά σύνορα, με έκπληξη άκουσα τον Γιώργο να μιλά ελληνικά στους αστυνομικούς και τελωνειακούς και αυτοί να απαντούν στη γλώσσα μας, ενώ με καλή διάθεση μάς άφησαν να μπούμε στην πατρίδα τους χωρίς κανέναν έλεγχο. Σ' αυτό βοήθησε, βέβαια, το γεγονός ότι ο Γιώργος είναι συνάδελφος τους στο ελληνικό τελωνείο μερικά μέτρα μακριά.

Όμως δεν ήταν μόνο οι αλβανοί τελωνειακοί που μιλούσαν Ελληνικά, γιατί κάθε Αλβανός που ρωτήσαμε στα Ελληνικά οδηγίες για την κατεύθυνση προς τούς Αγίους Σαράντα - Sarande στα Αλβανικά - όλοι μα όλοι μάς απάντησαν στη γλώσσα μας, έστω με την χαρακτηριστική προφορά που θα μπορούσε να είναι και ελληνική τοπολαλιά. Εξάλλου, αν δεν γνώριζα ότι βρισκόμουν μέσα στην Αλβανία και δεν υπήρχαν οι αλβανικές σημαίες για τις τοποθεσίες θα πίστευα ότι βρισκόμουν ακόμη μέσα στην Ηπειρο και πρέπει να το κρατήσουμε αυτό.

Τα ψηλά βουνά, τα σπίτια, οι αγροί, ακόμα και οι εκκλησιές και τα χριστιανικά - μάλλον ελληνικά - κοιμητήρια, είναι καραμπινάτες μαρ-

Μια γωνιά στους Αγίους Σαράντα.

τυρίες των δεσμών ανάμεσα στα Βαλκανικά κράτη που είναι πιο στενοί από τις εθνικές και εθνικιστικές διαφορές τους. Οι κοινοί αγώνες για τη λευτεριά, αλλά και για την επιβίωση, η ιστορία, οι παραδόσεις, οι συνήθειες, η μουσική, η κουζίνα, ακόμη και οι γλωσσικές παραλλαγές θα έπρεπε να ενώνουν αυτές τις χώρες, αντί να αναλώνουν όλες τις άριστες προϋποθέσεις για καλή γειτονία σε κόντρες, ακόμη και πολλές φορές μεταξύ τους με εθνικιστικά κριτήρια.

Θα πουν μερικοί ότι οι Αλβανοί και Τούρκοι είναι μουσουλμάνοι και γι' αυτό δεν μπορούμε να μονιάσουμε, όμως δεν είναι μουσουλμάνοι οι Σκοπιανοί ή οι Βούλγαροι και ξέρουμε τί μίσος υπήρχε και υπάρχει ανάμεσά μας.

Φυσικά, δεν φταίνε οι λαοί που δεν έχουν τίποτε να μοιράσουν εκτός από την σκληρή μοίρα τους.

Κάθε χρόνο, άκουσα, ότι οι Τσάμηδες πηγαίνουν στα σύνορα τής Αλβανίας με την Ελλάδα για να διαμαρτυρηθούν εναντίον τής πατρίδας μας που τούς "αδίκησε", ενώ είναι γνωστά τα εγκλήματα τους όταν συνεργάστηκαν με τους ναζί καταχτητές.

Οι Έλληνες δεν πηγαίνουν στα σύνορα να διεκδικήσουν την βόρεια Ηπειρο, αλλά η αλβανική κυβέρνηση το επιτρέπει στους Τσάμηδες επειδή θέλει να κρατήσει ζωντανό το θέμα. Θα πω, όμως, ότι και στην Αλβανία και στην Τουρκία δεν είδα ανθρώπους βιοπαλαιστές να μάς συμπεριφέρονται εχθρικά επειδή είμαστε Έλληνες. Χωρίς να αμφισβητώ ότι και πολλοί Αλβανοί και Τούρκοι, θύματα της προπαγάνδας των κυβερνήσεών τους μάς βλέπουν με υποψία και έχθρητητα ακόμη χωρίς να το αποκαλύπτουν.

Τελοσπάντων, στη διαδρομή από τα σύνορα μέχρι τους Αγίους Σαράντα είναι φανερό η ελληνική επιρροή με τις εκκλησιές, τα κοιμητήρια και τα ελληνικά τοπωνύμια. Εντύπωση προκαλεί και ο μεγάλος αριθμός οικοδομών που σαν σκελετοί στέκονται όρθιες στην ύπαιθρο και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες τους εργάζονται κυρίως στην Ελλάδα και αποταμιεύουν μέχρι να τελειώσουν την οικοδομή.

Όμως, η μεγάλη έκπληξη είναι οι Αγιοι Σαράντα και αν φαντάζεστε την Αλβανία σαν "φτωχή" χώρα, θα πρέπει να το ξανασκεφτείτε τουλάχιστον γι' αυτή την περιοχή επειδή δεν μπορώ να βγάλω συμπέρασμα για την υπόλοιπη Αλβανία.

Καλά, όταν φτάσαμε, εγώ έπαθα την πλάκα μου από το πλήθος κόσμου που είχε πλημμυρίσει κάθε εστιατόριο και καφετερία, ή κυκλοφορούσαν συν γυναίξί και τέκνοις στην όμορφη παραλία. Ο πλούτος δεν κρύβεται και δεν έχεις παρά να κοιτάξεις τον οικοδομικό οργανισμό για να καταλάβεις τί συμβαίνει σήμερα στους Αγίους Σαράντα. Μοντέρνες πολυόροφες πολυκατοικίες, πληθώρα ξενοδοχείων κάθε μεγέθους και εστιατόρια που καμία σχέση έχουν με τις παράγκες στην Πάργα, που ήδη είχαν κλείσει για τον χειμώνα, ενώ στους Αγίους Σαράντα η τουριστική κίνηση ήταν ακόμη στο ζενίθ της.

Και εδώ, φυσικά, τα ελληνικά δίνουν και παίρνουν. Στο καλό και καθαρότατο με απαστράπτοντα μάρμαρα εστιατόριο που πήγαμε να γευματίσουμε, η νεαρή σερβιτόρα σε άπταιστα σχεδόν ελληνικά μάς απήγγειλε τον κατάλογο των θαλασσινών, "κουτσομούρες" που εγώ δεν ήξερα τί ψάρι είναι, μπακαλιάρικια, λαυράκια, καλαμαράκια κλπ. κλπ. που καταναλώσαμε με μεγάλη όρεξη.

Φεύγοντας από τους Αγίους Σαράντα είδαμε δεκάδες μεγάλες οικοδομές υπό κατασκευή με χρήματα από την Ελλάδα, όπως υποπτεύομαι, πολλές από αυτές μέσα στην σκαμμένη πλαγιά τού βουνού. Και θυμήθηκα αυτό που άκουσα ή διάβασα, πώς δώσαμε τα φώτα στους ξένους και μείναμε στο σκοτάδι, ακραίο κάπως, αλλά όχι μακριά από την οικονομική πραγματικότητα. Γιατί στην πολιτιστική είναι κομμάτι δύσκολο να μάς πάρουν τα σκήπτρα... Ευτυχώς.

ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ, η συνέχεια.

Με τον Γιώργο Γεωργιάδη, στους Αγίους Σαράντα μακριά από την τουριστική κίνηση.

* Καλόο!

Ε: Πόσοι δημόσιοι (κλασσικοί) χρειάζονται να αλλάξουν μία λάμπα;
Α: Το υπουργείο εσωτερικών προκηρύσσει διαγωνισμό. 3000 συμπληρώνουν αιτήσεις για να τους προσλάβουν. Φεύγουν οι 2500 που δεν είχαν μέσο. Μένουν 500. Από τους 500 οι 100 έχουν ιδιαίτερα καλό μέσο και κάθονται σπίτι τους. Μένουν 400. Από τους 400 οι 100 κάνουν καπάκι απεργία για να προσληφθούν άλλοι 1000 εποχιακοί επειδή δεν μπορούν να κάνουν τέτοια βαριά δουλειά μόνοι τους. Μένουν 300. Από τους 300 οι 150 είναι γυναίκες και παίρνουν αμέσως άδεια γέννας (τόσο καιρό περιμέναν). Μένουν 150. Οι 149 ανακαλύπτουν ότι η προκήρυξη από γραμματικό λάθος ανέφερε αλλαγή "μπάλας" αντί "λάμπας". Δηλώνουν αμέσως αναρμόδιοι και αράζουν μέχρι να τους φέρουν μπάλες να αλλάξουν. Ο τελευταίος τα έχει πάρει που έμεινε μόνος του και την κάνει με αναρρωτική άδεια.

Ακόμη ένα:

Ε: Πόσοι πολιτικοί χρειάζονται να αλλάξουν μία λάμπα;
Α: Κανένας, αλλά ξαφνικά λείπουν όλες οι λάμπες σου.